

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.022.02.2019

Prof. dr hab. Jerzy Piotr Gwizdała
Rektor Uniwersytetu Gdańskiego

Uniwersytet Gdański
ul. Jana Bażyńskiego 8, 80-309 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/083 – „Optymalizacja kosztów energii elektrycznej w jednostkach sektora finansów publicznych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Gdański, ul. Jana Bazyńskiego 8, 80-309 Gdańsk (dalej: „Uniwersytet”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Jerzy Piotr Gwizdała, Rektor Uniwersytetu od dnia 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prowadzenie analiz w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej. 2. Podejmowanie działań w zakresie wprowadzenia oszczędności w kosztach energii elektrycznej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2019, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem lub po tym okresie, które mają związek z działaniami objętymi kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Anna Dąbrowska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/178/2019 z 5 grudnia 2019 r., 2. Jacek Polak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/177/2019 z 5 grudnia 2019 r., 3. Milena Szymańska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/20/2020 z 24 stycznia 2020 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Uniwersytet prowadził rzetelne analizy w zakresie optymalizacji wydatków na energię elektryczną oraz wprowadzenia oszczędności z tytułu ponoszonych opłat na dystrybucję energii dla punktów poboru energii (dalej: „PPE”) zasilanych w grupie taryfowej B23. Na ich podstawie formułowano wnioski i propozycje wprowadzenia rozwiązań, a następnie monitorowano efekty podjętych działań. Podejmowane działania organizacyjne i techniczne w kierunku wprowadzenia oszczędności w wydatkach z tytułu energii elektrycznej były skuteczne i pozwoliły na uzyskanie, przy zbliżonym poziomie zużycia energii elektrycznej, w 2019 r. w stosunku do 2017 r. oszczędności w kwocie 1.461,1 tys. zł³. Mimo wdrożenia systemu monitoringu zużycia energii, nie wykorzystywano go w pełni w celu optymalizacji wydatków na energię elektryczną dla PPE zasilanych w grupach taryfowych C1x i C2x. Stwierdzono, że w latach 2018-2019, w odniesieniu do dwóch PPE nie analizowano możliwości zastosowania odpowiednich grup taryfowych ze zróżnicowaną stawką dystrybucyjnej opłaty sieciowej, co skutkowało poniesieniem za październik 2019 r. wyższej opłaty sieciowej za dystrybucję energii elektrycznej w kwocie 0,8 tys. zł netto⁴. Ponadto nie podjęto żadnych działań mających na celu obniżenie opłat za pobór energii biernej indukcyjnej dla jednego PPE, poprzez zmianę umownego współczynnika mocy $\text{tg}\varphi$, co skutkowało niegospodarnym wydatkowaniem przez Uniwersytet środków na energię elektryczną i poniesieniem przez Uniwersytet w latach 2017-2019 wyższej opłaty za energię bierną indukcyjną w kwocie ogółem 14,8 tys. zł⁵ netto.

Przy zawieraniu umowy kompleksowej na czas określony prawidłowo oszacowano wartość zamówienia oraz zastosowano właściwy tryb udzielenia zamówień publicznych na dostawę energii czynnej.

Nie zapewniono jednak właściwej organizacji obiegu dokumentów księgowych (faktur VAT), co było przyczyną nieterminowego regulowania płatności z tytułu dystrybucji energii elektrycznej, skutkiem czego zapłacono odsetki w kwocie 64,67 zł. Stwierdzono również przypadki nierzetelnej kontroli merytorycznej faktur (skutkującej poniesieniem przez Uniwersytet w 2019 r. wyższych opłat z tytułu stałej stawki sieciowej oraz przejściowej w kwocie ogółem 2,9 tys. zł netto).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie analiz w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej

1.1. Według stanu na 1 stycznia 2017 r. Uniwersytet posiadał łącznie 51 PPE z czego w grupie taryfowej B21 – osiem, C21 – 13 oraz po 15 w grupach taryfowych C11 i G11. Natomiast według stanu na 30 listopada 2019 r. Uniwersytet posiadał łącznie 47 PPE, z czego w grupie taryfowej B23 – sześć, C21 – pięć, C22b – trzy, C11 – 16, C12a – trzy oraz G11 – 14.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W 2018 r. w stosunku do 2017 r. – około 629,6 tys. zł, w 2019 r. w stosunku do 2018 r. – około 831,5 tys. zł.

⁴ W przypadku pierwszego PPE opłata dystrybucyjna sieciowa w grupie taryfowej C22b wyniosła 2,8 tys. zł, a w grupie C23 wyniosłaby 2,5 tys. zł; w przypadku drugiego PPE opłata dystrybucyjna sieciowa w grupie taryfowej C22b wyniosła 3,6 tys. zł, a w grupie C23 wyniosłaby 3,1 tys. zł.

⁵ Z czego w 2017 r. – 2,7 tys. zł, w 2018 r. – 6,1 tys. zł i w 2019 r. 6,0 tys. zł.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W okresie pomiędzy 1 stycznia 2017 r. a 30 listopada 2019 r. zlikwidowano pięć PPE (trzy w grupie taryfowej B21 i dwa w C21) i uruchomiono jeden nowy PPE zasilany w grupie taryfowej C11.

Z tytułu świadczenia usług dystrybucji Uniwersytet ponosił m.in. opłaty: sieciową (stałą i zmienną), jakościową, kogeneracyjną oraz za zamówioną moc, ponadnormatywny pobór energii biernej (indukcyjnej i pojemnościowej) i przekroczenie mocy umownej.

(akta kontroli str. 6-13)

1.2. Koszty usług dystrybucji energii elektrycznej⁷ stopniowo spadały z 3.215,6 tys. zł w 2017 r. do 2.009,7 tys. zł w 2019 r. Natomiast koszty zakupu energii czynnej wahały się między 3.903,4 tys. zł w 2017 r. a 5.008,8 tys. zł w 2018 r. Koszty wynikające z umów kompleksowych występowały tylko w 2017 r. i 2018 r., przy czym największe koszty z tego tytułu, w wysokości 87,0 tys. zł, Uniwersytet poniósł w 2017 r.

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji i Remontów (dalej: „Centrum Inwestycji”) wyjaśnił m. in., że na poziom kosztów energii elektrycznej w poszczególnych latach wpływ miało przede wszystkim obniżenie kosztów usług dystrybucji (w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. oraz w 2018 r. w porównaniu do 2017 r.), wynikające ze zmiany grup taryfowych dla części PPE, w tym sześciu o największym poborze energii elektrycznej, z grup jedno- na wielostrefowe.

(akta kontroli str. 6-7, 14-55)

1.3. W okresie objętym kontrolą Uniwersytet był stroną dziewięciu umów kompleksowych⁸ dla ośmiu PPE, z czego osiem było umowami na czas nieokreślony, a jedna na czas określony. W 2017 r. rozwiązano trzy umowy na czas nieokreślony, w tym dwie w związku z likwidacją PPE, a jedną w związku z zawarciem w jej miejsce umowy kompleksowej na czas określony. Umowa ta została zawarta na okres do końca grudnia 2017 r. W 2018 r. rozwiązano pozostałe pięć umów kompleksowych na czas nieokreślony, w związku z zawarciem odrębnych umów na usługi dystrybucji i dostawy energii elektrycznej.

Ponadto w poszczególnych latach 2017-2019 Uniwersytet miał zawarte trzy następujące po sobie umowy na dostawy energii elektrycznej. Pierwsza z ww. umów dotyczyła PPE nieobjętych umowami kompleksowymi. Dwie kolejne ww. umowy dotyczyły wszystkich funkcjonujących w tamtym okresie PPE.

W okresie objętym kontrolą Uniwersytet był stroną 36 umów na świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej⁹, z czego jedna dotyczyła dziewięciu PPE, jedna sześciu PPE zaś pozostałe pojedynczych PPE.

(akta kontroli str. 11-13, 56-305)

1.4. Zgodnie z obowiązującymi w latach 2017-2019 kolejnymi regulaminami organizacyjnymi¹⁰, zadania związane z prowadzeniem analiz w zakresie zużycia

⁷ Koszty energii elektrycznej ujmowane były w ewidencji księgowej Uniwersytetu wspólnie i ewidencja ta nie pozwalała bezpośrednio rozdzielić kosztów na koszty usług dystrybucji, energii elektrycznej (czynnej) oraz koszty związane z umowami kompleksowymi. Służby księgowe Uniwersytetu na potrzeby kontroli dokonały rozbicia kosztów poprzez ich przypisanie do faktur VAT wystawionych w poszczególnych latach objętych kontrolą, odpowiednio przez dystrybutora energii elektrycznej oraz przez dostawcę energii elektrycznej. Dodatkowo z ww. danych kontrolujący wyodrębnił faktury VAT i przypisane do nich koszty, związane z realizacją umów kompleksowych przez dostawcę energii elektrycznej.

⁸ Umowa zawierająca postanowienia umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej.

⁹ W tym pięć umów, każda dla pojedynczego PPE, obowiązywało od 2018 r. w związku z rozwiązaniem umów kompleksowych.

¹⁰ Regulamin Organizacyjny Administracji Uniwersytetu Gdańskiego wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 78/R/16 z 1 września 2016 r., zmieniony zarządzeniem Rektora nr 6/R/17 z 31 stycznia 2017 r. (okres obowiązywania: od 1 września 2016 r. do 2 kwietnia 2018 r.). Regulamin Organizacyjny Uniwersytetu Gdańskiego wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 40/R/18 z 29 marca 2018 r. (okres obowiązywania: od 3 kwietnia 2018 r. do 30 września 2019 r.). Regulamin Organizacyjny

i kosztów energii elektrycznej przypisane zostały dwóm komórkom organizacyjnym. Główne zadania w tym zakresie przypisano Centrum Inwestycji, mianowicie:

- planowanie i analizę kosztów zużycia energii elektrycznej oraz monitorowanie zużycia czynników energetycznych;
- planowanie i wdrażanie przedsięwzięć energetycznych w celu osiągnięcia wymiernego efektu ekonomicznego związanego z ograniczeniem wielkości strat energii;
- monitorowanie i rejestrowanie dobowych i miesięcznych przebiegów zużycia energii elektrycznej, energii cieplnej i gazu w celu wyboru najlepszej taryfy cenowej dla poszczególnych mediów oraz uaktualniania zapotrzebowania na media.

Ponadto, zadania związane z prowadzeniem analiz kosztów eksploatacji obiektów Uniwersytetu oraz zużycia mediów zostały przypisane do Działu Administracji i Transportu (dalej: „Dział Administracji”), wśród nich wskazano m. in.:

- rozliczanie kosztów utrzymania administrowanych obiektów;
- prowadzenie monitoringu zużycia mediów i rozliczania kosztów utrzymania administrowania obiektów;
- monitorowanie i analiza kosztów eksploatacji obiektów.

Obowiązki w zakresie wykonywania poszczególnych ww. zadań zostały powierzone wybranym pracownikom odpowiednio Centrum Inwestycji oraz Działu Administracji i wskazane w ich zakresach obowiązków.

(akta kontroli str. 6-7, 306-380)

1.5. W latach 2017-2019 Uniwersytet nie współpracował z operatorem systemu dystrybucyjnego (dalej: „OSD”) w celu pozyskania informacji o możliwościach wprowadzenia oszczędności w ponoszeniu opłat za energię elektryczną, gdyż jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, OSD nie świadczył takich usług. Natomiast współpracowano z OSD w celu wprowadzenia oszczędności w ponoszeniu opłat za energię elektryczną, m. in. w zakresie:

- negocjacji zmierzających do utworzenia wirtualnego sumatora dla dwóch głównych PPE (opisanych w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego);
- likwidacji dwóch PPE stanowiących zasilenie rezerwowe oraz budowy jednego nowego PPE;
- zmiany mocy i grup taryfowych (co opisano w pkt 2.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił również, że Uniwersytet pozyskiwał informacje i współpracował w celu zaplanowania i wprowadzenia oszczędności ze sprzedawcą energii elektrycznej, co miało polegać na realizacji zapisów w umowach na dostawy energii czynnej, dotyczących gwarancji najkorzystniejszej ceny w przypadku doboru taryf oraz instalacji nowych PPE.

(akta kontroli str. 6-7, 381-397)

1.6. W 2017 r. Uniwersytet zlecił¹¹ zewnętrznemu wykonawcy przeprowadzenie czynności polegających na doradztwie przy optymalizacji systemu energetycznego. W wyniku realizacji zlecenia, zleceniobiorca przedstawił cztery poniższe opracowania:

- „Sprawozdanie z analizy warunków dostarczania energii elektrycznej czynnej i usług dystrybucji dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego” z dnia 15 czerwca 2017 r., w którym zalecono m.in.:

Uniwersytetu Gdańskiego wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 85/R/19 z 27 września 2019 r. (okres obowiązywania: od 1 października 2019 r.).

¹¹ Umowa zlecenie nr 2/A001/2017 z 4 maja 2017 r. z terminem wykonania zlecenia do 31 grudnia 2017 r.

- a) zmianę grupy taryfowej dla usług dystrybucji pięciu PPE z B21 na B23 oraz
- b) zmianę mocy zamówionej poprzez dostosowanie jej do rzeczywistych potrzeb tych PPE.

Oszacowane oszczędności wynosiły 1.094,8 tys. zł (w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 maja 2017 r.);

- „Ocena opłacalności zmiany grupy taryfowej dla Zespołu Domów Studenckich UG Gdańsk, Polanki 64” z dnia 15 sierpnia 2017 r., w którym zalecono m.in. zmianę grupy taryfowej dystrybucyjnej i na dostawę energii z G11 na B23 dla PPE zasilającego zespół domów studenckich, po uprzednim sprawdzeniu konsekwencji formalnych zmian grupy taryfowej i po ogłoszeniu taryfy dystrybucji oraz wyborze dostawcy energii czynnej w 2018 r.

Oszacowane maksymalne oszczędności wynosiły 165,8 tys. zł¹² (w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 maja 2017);

- „Analiza profili z liczników dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego zasilanych w grupie taryfowej C2x” z dnia 15 sierpnia 2017 r., w której zalecono m.in.:
 - a) dostosowanie mocy zamówionej siedmiu PPE zasilanych w grupie taryfowej C2x, przy jednoczesnym wstępnym zakwalifikowaniu tych PPE do zmiany grupy taryfowej na C1x, z uwagi na pobór mocy znacznie niższy od 40 KW;
 - b) zmianę grupy taryfowej z C21 na C22a dla jednego PPE oraz na C22b dla dwóch PPE;
 - c) likwidację zasilania rezerwowego trzech PPE.

Oszacowane oszczędności wynosiły 70,8 tys. zł w zakresie dostosowania mocy oraz 34,0 tys. zł w zakresie zmian grup taryfowych z C21 na C22a/C22b;

- „Analiza profili z liczników dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego zasilanych w grupie taryfowej C1x” z dnia 15 grudnia 2017 r., w której zalecono m.in.:
 - a) zmianę grup taryfowych z C11 na C12a czterech PPE;
 - b) dostosowanie mocy zamówionej trzech PPE (bez zmiany grupy taryfowej).

Oszacowane oszczędności wynosiły 5,3 tys. zł w zakresie zmian grup taryfowych i 3,4 tys. zł w zakresie dostosowania zamówionej mocy (w okresie od lipca 2016 r. do czerwca 2017 r.).

Po dokonaniu analizy i oceny zaleceń zawartych w ww. opracowaniach, Uniwersytet wprowadził stosowne zmiany dla wybranych PPE m. in. w zakresie zmian grup taryfowych, zmian w mocy zamówionej lub likwidacji PPE, co zostało opisane w pkt 2.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Ponadto, w opracowaniu wskazanym w tiret pierwszym przeprowadzona została symulacja wprowadzenia wirtualnego sumatora mocy dla dwóch PPE¹³, jednakże mimo złożonego przez Uniwersytet wniosku, OSD nie wyraził zgody na jego zastosowanie.

Wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy zostało ustalone na kwotę 36,0 tys. zł brutto.

Ww. opracowania przekazane zostały kierownictwu i pracownikom Centrum Inwestycji.

(akta kontroli str. 6-7, 398-623)

1.7. W okresie objętym kontrolą na Uniwersytecie w ograniczonym zakresie prowadzono analizy w zakresie kosztów energii elektrycznej. Ich podstawę stanowiły przede wszystkim dane z faktur VAT oraz systemu monitoringu związanego

¹² Wyliczenia zawierały kilka wariantów taryf. Wyliczona oszczędność stanowi różnicę pomiędzy stanem aktualnym na tamten moment a najbardziej korzystnym wariantem (tj. suma kosztów z pkt 3a minus suma kosztów z pkt 3d analizy).

¹³ PPE nr PL6943 oraz nr PL5243. Na potrzeby niniejszego wystąpienia pokontrolnego przy oznaczaniu PPE NIK będzie posługiwała się czterema ostatnimi cyframi jego numeru.

z zarządzaniem zużyciem energii elektrycznej¹⁴ (dalej: „system monitoringu zużycia energii”), który został wprowadzony we wrześniu 2018 r. i obejmował, poza wszystkimi (sześcioma) PPE z grupy B23, także siedem z dziewięciu PPE z grup C2x, 11 z 19 PPE z grup C1x, oraz dwa z 14 grupy G11. Analizy prowadzono dla PPE zasilanych w grupie taryfowej B23, w zakresie:

- a) mocy zamówionej w stosunku do faktycznego zapotrzebowania (zarówno dla przypadków przekroczeń mocy, jak i zbyt dużej mocy zamówionej) oraz mocy biernej indukcyjnej i pojemnościowej; analizy przeprowadzono na podstawie danych z wcześniejszych okresów, a ich wyniki były wykorzystywane do określania wysokości mocy zamówionych dla ww. PPE u OSD na lata kolejne;
- b) efektów (oszczędności) wynikających z:
 - wprowadzonych zmian wysokości zamówionej mocy - oszczędności z tego tytułu uzyskane w okresie wrzesień 2017 r. – sierpień 2018 r., w stosunku do okresu wrzesień 2016 r. – sierpień 2017 r., oszacowano na kwotę 91,6 tys. zł netto¹⁵ (112,7 tys. zł brutto);
 - przejścia z grup taryfowych jednostrefowych na trzystrefowe – oszczędności uzyskane w okresie maj – grudzień 2018 r. oszacowano na kwotę 285,1 tys. zł netto¹⁶ (350,7 tys. zł brutto).

PPE z innych grup taryfowych były uwzględnione w analizach:

- zużycia energii czynnej – na potrzeby przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (analizą objęto wszystkie PPE wykorzystywane przez Uniwersytet);
- zasadności likwidacji istniejących przyłączy rezerwowych i wykonania nowego przyłącza, w wyniku czego zlikwidowane zostało jedno PPE będące zasilaniem rezerwowym oraz zainstalowane jedno nowe PPE.

Ponadto Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że wobec 26 PPE objętych system monitoringu zużycia energii, prowadzono – według potrzeb – analizy w zakresie zużycia energii elektrycznej (mocy czynnej i biernej) bez wskazania konkretnych działań i uzyskanych efektów będących ich następstwem.

(akta kontroli str. 6-7, 624-729)

1.8. W 2017 r. Uniwersytet wystąpił do OSD o dane profilowe w profilach 15 - minutowych dotyczących poboru mocy dla 48 PPE¹⁷, za okres od stycznia 2015 r. do czerwca 2017 r., z czego otrzymał wnioskowane dane dla 23 PPE¹⁸. Informacje uzyskane z analizy danych profilowych zostały wykorzystane m. in. do:

- przygotowania przez podmiot zewnętrzny analiz w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej (opisanych w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego);
- przeprowadzenia procedury przetargowej na dostawę energii elektrycznej¹⁹, w ramach której w formularzu cenowym uwzględniono różne warianty w zakresie stref taryfowych.

(akta kontroli str. 6-7, 730-739, 803-808)

1.9. Badaniem kontrolnym w zakresie dostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb, objęto jedno PPE: dobrane w sposób celowy, w którym w latach 2017-2019 maksymalna moc pobrana w stosunku do mocy umownej była

¹⁴ System ten obejmował 26 PPE.

¹⁵ Zmniejszenie wysokości opłat netto z 587,6 tys. zł do 495,9 tys. zł.

¹⁶ 475,8 tys. zł dla opłat netto w grupie taryfowej trzystrefowej w stosunku do 760,9 tys. zł dla opłat netto w grupie jednostrefowej, przy uwzględnieniu wysokości zużycia energii czynnej, składnika zmiennego stawki sieciowej oraz opłaty jakościowej.

¹⁷ Nie wystąpiono o dane profilowe dla trzech z 51 funkcjonujących na tamten moment PPE z uwagi na fakt, że były one przeznaczone do likwidacji.

¹⁸ Uniwersytet nie otrzymał profili dla 14 PPE z grupy G11 oraz 11 PPE z grupy C1x z uwagi na brak możliwości wygenerowania przez OSD wnioskowanych danych profilowych dla tych PPE.

¹⁹ Postępowanie nr A120-211-133/17/ZZ na zakup energii elektrycznej w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2018 r.

najwyższa i przekraczała 130%. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że przekroczenia mocy umownej wystąpiły łącznie w 16 miesiącach, przy czym przekroczenia powyżej 130% wartości umownej zostały wykazane w sześciu fakturach VAT za usługi dystrybucji energii elektrycznej, w tym trzech z 2018 r. oraz trzech z 2019 r.²⁰. Łączna suma opłat za przekroczenie mocy umownej w ww. okresie wyniosła 28,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 740-748, 1645-1657)

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że przekroczenia mocy dotyczyły dwóch budynków zasilanych z objętego badaniem PPE, w których od 2017 r. Uniwersytet wynajmował pomieszczenia zewnętrznym najemcom. Bezpośrednią przyczyną przekroczeń mocy był fakt, że wysokość mocy zamówionej w 2018 r. i 2019 r. została określona na podstawie analiz podmiotu zewnętrznego (opisanych w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego), na podstawie danych profilowych za okresy od stycznia 2015 r. do czerwca 2017 r. (o których mowa w pkt 1.7 wystąpienia pokontrolnego). Dodatkowo wynajmujący nie zawsze pobierali moc zgodnie ze złożoną w tym zakresie deklaracją oraz nie zgłaszali przypadków podłączenia (instalowania) nowych urządzeń.

W celu wyeliminowania przypadków przekroczeń mocy umownej Uniwersytet dokonał zmiany mocy zamówionej dla miesięcy od marca do listopada 2020 r., w stosunku do tych samych miesięcy 2019 r., polegającej na zwiększeniu mocy zamówionej o od 10 kW do 50 kW.

(akta kontroli str. 742-748, 1892-1894)

1.10. W okresie objętym kontrolą Uniwersytet przeprowadził dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę energii elektrycznej, mianowicie:

- nr A120-211-133/17/ZZ na dostawę okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.;
- nr A120-211-166/18/ZZ na dostawę w okresie do 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r.

Na etapie obydwu postępowań dokonano rozeznania faktycznego zapotrzebowania na energię czynną w poszczególnych strefach czasowych, co miało swoje odzwierciedlenie w formularzach cenowo-przedmiotowych stanowiących załączniki do specyfikacji istotnych warunkach zamówienia, w których to formularzach uwzględniono dla poszczególnych PPE różne warianty stref czasowych, ze wskazaniem szacunkowego zużycia energii czynnej w każdej z nich.

(akta kontroli str. 751-855)

Przeprowadzając powyższe postępowania nie korzystano z doradztwa w ramach konsultacji technicznych ze sprzedawcami energii elektrycznej. Jednocześnie, przy przeprowadzaniu postępowania A120-211-133/17/ZZ skorzystano z analiz opracowanych przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny (opisanych w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego), m. in. w zakresie niezbędnym do przygotowania wskazanych wyżej formularzy.

(akta kontroli str. 6-7, 749-750)

1.11. W okresie objętym kontrolą została zawarta jedna umowa kompleksowa²¹ na czas oznaczony, która dotyczyła PPE nr 219²². Z uwagi na wartość przedmiotu zamówienia, na podstawie art. 4 pkt 8 Prawa zamówień publicznych²³, dla ww. umowy kompleksowej Uniwersytet nie stosował przepisów tej ustawy.

²⁰ Faktury VAT za usługi dystrybucji energii elektrycznej za okresy rozliczeniowe: czerwiec, lipiec, sierpień 2018 r. oraz kwiecień, maj i czerwiec 2019 r.

²¹ Por. przypis 8.

²² Dla oznaczenia PPE NIK posługiwała się czterema ostatnimi cyframi numeru PPE.

²³ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.).

(akta kontroli str. 856-878)

1.12. Poza wskazaną w pkt 1.11 wystąpienia pokontrolnego umową kompleksową, Uniwersytet w okresie objętym kontrolą zawarł dwie umowy na dostawy energii elektrycznej. Zawarcie przedmiotowych umów zostało poprzedzone przeprowadzonymi postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego, w obydwu przypadkach w trybie przetargu nieograniczonego o wartości przekraczającej wartość, od której jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

(akta kontroli str. 751-855)

1.13. Zasady postępowania dotyczące obiegu i sposobu merytorycznego opracowania faktur za dostawę i usługi dystrybucji energii elektrycznej oraz dokumentów z nimi związanych przez poszczególne jednostki organizacyjne Uniwersytetu zostały określone:

- w Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów²⁴, w której wskazano m.in., że za kontrolę merytoryczną²⁵ odpowiedzialna była jednostka organizacyjna (kupująca), natomiast za kontrolę rachunkową i formalną – Dział Finansowy, zaś termin przekazania faktur został określony na siedem dni od daty zakupu;
- w obowiązujących w latach 2017-2019 regulaminach organizacyjnych, zgodnie z którymi do zadań Centrum Inwestycji należało sprawdzanie faktur za media pod względem merytorycznym, a do zadań Działu Administracji – przeprowadzenie merytorycznej i formalnej kontroli dokumentów dotyczących kosztów utrzymania obiektów i działalności administracji centralnej²⁶;
- w procedurach dotyczących udzielania zamówień publicznych, w których określono m.in., że opracowany dokument księgowy, jednostka organizacyjna przekazuje do Działu Zamówień Publicznych (dalej: „Dział Zamówień”) w terminie do 10 dni²⁷ (od 30 maja 2019 r. – 12 dni²⁸) przed terminem zapłaty, a w sytuacji, gdy termin płatności faktur lub data jej wpływu na Uniwersytet nie pozwalają na zachowania wyżej wymienionego terminu – najpóźniej w ciągu dwóch dni roboczych;
- podczas spotkania 15 czerwca 2016 r.²⁹, na którym ustalono m.in., że:
 - 1) Dział Administracji będzie odbierał z Kancelarii Ogólnej wszystkie faktury i korespondencję dotyczącą mediów i był ich „właścicielem” jako Administrator;
 - 2) do piątego dnia każdego miesiąca Dział Administracji, Dział Studenckich Spraw Socjalnych i Dział Pracowniczych Spraw Socjalno-Bytowych będzie przekazywać aktualne dane stanów liczników i podliczników w podległych im budynkach oraz stany liczników podnajemców, a Centrum Inwestycji będzie dokonywało odczytów głównych liczników rozliczeniowych za energię elektryczną;

²⁴ Wprowadzonej zarządzeniem Rektora nr 8/R/05 z 14 marca 2005 r.

²⁵ Kontrola merytoryczna w ww. Instrukcji została zdefiniowana jako sprawdzenie, czy dokument został prawidłowo wystawiony, czy jest właściwie oznaczony i zaewidencjonowany, czy został opatrzony właściwymi pieczęciami, pieczęciami imiennymi i podpisami lub podpisami czytelnymi, czy posiada wszystkie niezbędne załączniki, czy reprezentanci stron posiadają stosowne umocowania lub upoważnienia, czy właściwie wskazane jest źródło finansowania operacji gospodarczej.

²⁶ Odpowiednio: § 64 ust. 1 pkt 6 oraz § 73 ust. 26 Regulaminu organizacyjnego administracji Uniwersytetu, wprowadzonego zarządzeniem Rektora nr 78/R/16 z 1 września 2016 r. zmienionego zarządzeniem Rektora nr 6/R/17 z 31 stycznia 2017 r. (okres obowiązywania: od 1 września 2016 r. do 2 kwietnia 2018 r.); § 69 ust. 1 pkt 6 oraz § 82 ust. 26 Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu, wprowadzonego zarządzeniem Rektora nr 40/R/18 z 29 marca 2018 r. (okres obowiązywania: od 3 kwietnia 2018 r. do 30 września 2019 r.); § 116 ust. 1 pkt 6 oraz § 120 ust. 26 Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu, wprowadzonego zarządzeniem Rektora nr 85/R/19 z 27 września 2019 r. (obowiązującego: od 1 października 2019 r.).

²⁷ § 8 ust. 1 Instrukcji postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych, wprowadzonej Zarządzeniem Rektora nr 66/R/14 z dnia 23 czerwca 2014 r., trzykrotnie zmienianej – raz w 2014 r. i dwa razy w 2016 r.

²⁸ § 10 ust. 1 regulaminu udzielania zamówień publicznych z dnia 30 maja 2019 r., wprowadzonego Zarządzeniem Rektora nr 44/R/19 z dnia 30 maja 2019 r.

²⁹ Zorganizowanego z udziałem Zastępcy Kanclerza ds. Inwestycji i Remontów, Zastępcy Kanclerza ds. Administracyjnych, Kierownika Działu Administracji, Kierownika Działu Studenckich Spraw Socjalnych i Zastępcy Dyrektora Centrum Inwestycji,

- 3) Centrum Inwestycji będzie sprawdzać otrzymane faktury za energię elektryczną, dokonywać podziału zużycia i kosztów na poszczególne budynki i przekazywać je do Działu Administracji w terminie do pięciu dni roboczych, a jeżeli niemożliwym będzie zachowanie tego terminu – oryginały faktur przekazywane będą do Działu Administracji najpóźniej na trzy dni przez upływem terminu płatności danej faktury – z merytorycznym uzasadnieniem przyczyn braku weryfikacji i podaniem terminu jej wykonania .

(dowód: akta kontroli str. 308-324, 879-928, 934-1054, 2071-2073)

Kwestie dotyczące kontroli merytorycznej i obiegu dokumentów księgowych były przedmiotem trzech audytów wewnętrznych prowadzonych w Uniwersytecie w 2019 r., w wyniku których audytor wydał m.in. zalecenia dotyczące:

- wystąpienia do Głównego Księgowego o wprowadzenie nowelizacji do Instrukcji sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów;
- pilnego podjęcia działań skutkujących opracowaniem zasad obiegu faktur za media, w tym za energię elektryczną.

Z informacji o sposobie realizacji wniosków, przekazanej audytorowi wewnętrznemu wynikało, że powołany zostanie zespół ds. opracowania instrukcji sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 1534-1623)

Jak wyjaśnił pracownik Centrum Inwestycji, odpowiedzialny za kontrolę merytoryczną faktur za media³⁰, sprawdzeniu podlegała prawidłowość określenia na fakturze m.in.

- zużycia i stawki energii czynnej (trzy strefy), biernej indukcyjnej (trzy strefy), biernej pojemnościowej (trzy strefy), składnika stałego stawki sieciowej, składnika zmiennego stawki sieciowej, opłaty jakościowej, przejściowej, kogeneracyjnej;
- wskaźnika mocy maksymalnej;
- przekroczenia mocy zamówionej.

(dowód: akta kontroli str. 325-326, 1349-1358)

W wyniku badania 74 wybranych w sposób losowy faktur za usługi dystrybucji energii elektrycznej ustalono, że:

- obieg faktur obejmował każdorazowo: Kancelarię Uniwersytetu, Dział Administracji, Centrum Inwestycji, ponownie Dział Administracji, Dział Zamówień, a na końcu Dział Finansowy³¹;
- dane wskazane na fakturach w zakresie stawek za opłatę sieciową stałą i zmienną, opłatę przejściową i opłatę jakościową, były zgodne z zawartymi umowami;
- opłata za ponadnormatywny pobór energii biernej indukcyjnej dla PPE nr 3724 naliczana była po przekroczeniu wartości maksymalnej, określonej w umowie ($\lg \varphi_0$), która wynosiła 0,2 w okresie rozliczeniowym³²;
- w przypadku dwóch faktur dla jednego PPE, OSD naliczył opłatę przejściową wyższą o 10% od ustalonej w obowiązującej taryfie dystrybucji;
- 42 z 74 (57%) objętych badaniem faktur zapłaconych zostało po terminie
- w siedmiu fakturach za miesiące styczeń-luty 2019 r., dotyczących czterech PPE: 5096, 0476, 7845 i 4038 OSD zastosował wskaźnik mocy maksymalnej (moc umowna) w wysokości 60kW dla PPE nr 0476 i 50 kW dla pozostałych PPE, zamiast w wysokości 40 kW. W wyniku badania dostosowania mocy zamówionych do rzeczywistych potrzeb, opisanego w pkt 2.6 wystąpienia

³⁰ Na podstawie zakresu obowiązków z dnia 8 kwietnia 2015 r.

³¹ Ponadto siedem faktur weryfikowanych było także przez Centrum Zarządzania Zasobami Ludzkimi.

³² Opłata była naliczana za pobór energii biernej indukcyjnej przekraczający 20% energii czynnej.

pokontrolnego, stwierdzono, że błędne zastosowanie wskaźnika mocy maksymalnej dotyczy wszystkich 12 faktur za I kwartał 2019 r. dla powyższych PPE.

(dowód: akta kontroli str. 1084-1348, 1462-1472)

1.14. W okresie od stycznia 2017 r. do 19 grudnia 2019 r. obowiązywały dwie umowy na wynajem pomieszczeń, w tym jedna na czas oznaczony (obowiązująca od kwietnia do lipca 2019 r.³³). Obydwie umowy dotyczyły wynajmu przez Uniwersytet pomieszczeń należących do Gminy Miasta Gdańska.

W przypadku umowy na czas oznaczony, opłata za energię elektryczną wraz z pozostałymi mediami³⁴ została ustalona ryczałtowo w wysokości 20,00 zł netto miesięcznie. W umowie nie zostały zawarte zapisy umożliwiające weryfikację przez Uniwersytet prawidłowości naliczania opłat za energię elektryczną.

W przypadku drugiego najmu, Uniwersytet miał zawarte umowy bezpośrednio z dostawcą oraz z dystrybutorem energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 1624-1644)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Mimo wdrożenia we wrześniu 2018 r. systemu monitoringu zużycia energii, którym objęto łącznie 26 PPE, z tego m.in. wszystkie zasilane w grupie taryfowej B23, siedem z dziewięciu PPE w grupie taryfowej C2x oraz 11 z 19 PPE w grupie taryfowej C1x, w Uniwersytecie nie prowadzono w sposób należyty analiz PPE objętych ww. systemem z innych grup taryfowych niż B23. W przypadku PPE z grup taryfowych C2x i C1x Uniwersytet korzystał z wyników analiz przeprowadzonych przez podmiot zewnętrzny w 2017 r. na podstawie danych profilowych za okres od stycznia 2015 r. do czerwca 2017 r. i na tej podstawie podejmował działania ukierunkowane na obniżenie kosztów zużycia i dystrybucji energii elektrycznej dla PPE w ww. grupach taryfowych.

W wyniku powyższego nie były aktualizowane dane m.in. o możliwych korzystniejszych grupach taryfowych dla co najmniej dwóch PPE: o nr 7665 i nr 8105, co skutkowało brakiem stosownych działań zmierzających do zmiany grup taryfowych na korzystniejsze w zakresie opłaty dystrybucyjnej stałej pomimo istnienia ku temu przesłanek (co zostało opisano w pkt. 2.4 wystąpienia pokontrolnego).

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił m.in., że w ww. okresie analizy były prowadzone w większości dla PPE z taryfą B23, gdyż zużycie oraz koszty dystrybucji energii elektrycznej Uniwersytetu dla tych PPE stanowiły ok. 90% ogółu tych kosztów, a Centrum Inwestycji miało ograniczoną liczbę pracowników do ich prowadzenia. Wyjaśnił również, że dla Centrum Inwestycji priorytetem były analizy punktów o znacznych przekroczeniach mocy czynnej i biernej.

W ocenie NIK, uwzględniając liczbę PPE z grupy B23 oraz to, że:

- wdrożony został systemu monitoringu zużycia energii,
- najświeższe dane, na podstawie których podmiot zewnętrzny przeprowadził analizy (opisane w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego) dotyczyły czerwca 2017 r.,
- zadania Centrum Inwestycji, które obejmowały analizę kosztów zużycia energii elektrycznej, nie zawierały wyłączeń w tym zakresie,

³³ Umowa została zawarta na okres od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. a następnie rozwiązana z dniem 31 lipca 2019 r. na podstawie porozumienia stron z 23 lipca 2019 r.

³⁴ Ogrzewanie, woda, odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci.

udział PPE z grupy B23 w łącznych kosztach za energię elektryczną oraz ograniczone zasoby kadrowe nie stanowią uzasadnienia dla odstąpienia od prowadzenia rzetelnych analiz dla PPE z innych grup, w tym w szczególności z grupy C2x.

(dowód: akta kontroli str. 306-380, 624-729)

2. W 42 przypadkach (57% badanej próby) faktur VAT za usługi dystrybucji energii elektrycznej ustalono, że płatności dokonano po terminie określonym na fakturze. Opóźnienia w płatnościach wynosiły od jednego do siedmiu dni. Łączna kwota zapłaconych z tego tytułu odsetek wyniosła 64,67 zł³⁵.

(dowód: akta kontroli str. 1087-1348)

W ocenie NIK przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości był niewłaściwie zorganizowany obieg dokumentów księgowych w Uniwersytecie.

Faktury każdorazowo przekazywane były do co najmniej sześciu komórek organizacyjnych Uniwersytetu, tj. do Kancelarii Ogólnej, Działu Administracji, Centrum Inwestycji, ponownie do Działu Administracji, Działu Zamówień, a na końcu Działu Finansowego. Najdłużej faktury weryfikowane były w Centrum Inwestycji – od dziewięciu do 14 dni.

Pracownik Centrum Inwestycji, odpowiedzialny na kontrolę faktur, wyjaśnił, że faktury nie mogły być rozdzielane od zestawienia zbiorczego płatnika dotyczącego jednego konta Dystrybutora³⁶, które obejmowało od dwóch do 40 faktur. Taki zestaw musiał być oddany w komplecie po otrzymaniu wszystkich niezbędnych danych do rozdzielania energii na budynki Uniwersytetu i kontrahentów.

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wskazał, że wymóg przekazywania zestawu zbiorczego faktur wraz z tabelą zbiorczą z rozbiem kosztów na budynki Uniwersytetu i najemców został sformułowany i egzekwowany przez Dział Administracji oraz Dział Finansowy. Wyjaśnił, że Dział Administracji nie chciał sukcesywnie przyjmować opisanych faktur od OSD, bez zbiorczych tabel rozbięcia kosztów na budynki. Jego zdaniem zestawienia te nie miały wpływu na kwotę wynikającą z faktury, którą należało przekazać do bieżącej płatności, a zestawienie wykonać w terminie późniejszym, po opłaceniu faktury.

Rektor wyjaśnił m.in., że dokument finansowo-księgowy (faktura za usługi dystrybucji energii elektrycznej) bezwzględnie musi zawierać opisy wskazujące na miejsce powstania kosztu (tj. jednostkę organizacyjną Uniwersytetu) oraz budynek, którego on dotyczy (z uwagi na konieczność powiązania kosztu z wykonywanymi czynnościami w zakresie rozliczeń podatku VAT). Wyjaśnił, że jedynie w wyjątkowych sytuacjach, gdy termin płatności stawał się wymagalny, dopuszczano możliwość dokonania zapłaty przed pozyskaniem pełnego opisu faktury według ogólnie przyjętych zasad. Wskazał ponadto, że w celu zapewnienia sprawnej i efektywnej realizacji terminowych płatności w lutym br. powołano zespół do spraw opracowania instrukcji obiegu i kontroli dokumentów oraz przystąpiono do działań zmierzających do utworzenia nowej jednostki organizacyjnej ds. eksploatacji i rozliczeń mediów.

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą być usprawiedliwieniem dla dokonywania płatności po terminie określonym na fakturach.

(dowód: akta kontroli str. 1087-1089, 1349-1461, 1526-1533)

³⁵ OSD jedynie w 11 przypadkach wystawił noty odsetkowe w kwotach od 0,65 zł do 34,02 zł

³⁶ Grupa przyłączy PPE, powiązana z jednym kontem rozliczeniowym.

3. Nie przeprowadzono rzetelnego sprawdzenia merytorycznego 14 z 79 (tj. 18%) objętych badaniem faktur z tytułu dystrybucji energii elektrycznej. W przypadku 12 faktur za miesiące styczeń-marzec 2019 r. dla czterech PPE nr 0476, 4038, 5096 i 7845, OSD zastosował wskaźnik mocy maksymalnej (moc umowna) w wysokości 60 kW dla PPE nr 0476 i 50 kW dla pozostałych PPE, podczas gdy w marcu 2018 r. Uniwersytet dokonał zmiany mocy zamówionych dla przedmiotowych PPE na stałą w ciągu roku wysokość 40 kW. Powyższe skutkowało poniesieniem przez Uniwersytet wyższych opłat z tytułu stałej stawki sieciowej oraz przejściowej (których wysokość jest uzależniona od mocy zamówionej) w kwocie ogółem 2,9 tys. zł netto (3,5 tys. zł brutto).

Pracownik Centrum Inwestycji, odpowiedzialny za kontrolę faktur wyjaśnił m.in., że w czasie wykonywania kontroli merytorycznej ww. faktur VAT nie posiadał pełnej wiedzy odnośnie złożonych wniosków o zmianę mocy dla przedmiotowych PPE, a czas na opracowanie przedmiotowych faktur z zachowaniem należytej staranności był zbyt krótki. Wskazał jednocześnie, że wystąpił do OSD z wnioskiem o wyjaśnienie prawidłowości zastosowanego wskaźnika mocy maksymalnej.

(akta kontroli str. 1462-1465, 1484-1521, 1645-1657, 1914, 1924-193)

W przypadku dwóch faktur dla PPE nr 5096 (za kwiecień i październik 2018 r.), OSD naliczył opłatę przejściową wyższą o 10% od ustalonej w obowiązującej taryfie dystrybucji, co skutkowało poniesieniem przez Uniwersytet wyższych opłat z tego tytułu w kwocie 13,20 zł netto (16,20 zł brutto).

Z wyjaśnień pracownika Centrum Inwestycji, odpowiedzialnego na kontrolę faktur wynikało m.in., że czas na opracowanie z zachowaniem należytej staranności przedmiotowych faktur był zbyt krótki. Wyjaśnił także, że w związku z pojawieniem się podobnych opłat w fakturze za grudzień 2019 r., przygotowywał zapytania do OSD w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 1462-1483, 1645-1657)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Uniwersytet prowadził rzetelne analizy w zakresie optymalizacji wydatków na energię elektryczną oraz wprowadzenia oszczędności z tytułu ponoszonych opłat na dystrybucję energii elektrycznej, w tym pod kątem dostosowania mocy umownej do faktycznego zapotrzebowania w sytuacji, gdy występowały przypadki naliczania opłat z tytułu jej przekroczenia oraz doboru odpowiedniej grupy taryfowej, PPE zasilanych w grupie taryfowej B23. Analizy były prowadzone w oparciu o dane zawarte w fakturach VAT za usługi dystrybucji i obejmowały istotne składniki mające wpływ na wartość tych usług, w tym w szczególności zamówioną moc i jej przekroczenia oraz energię bierną indukcyjną i pojemnościową. Na ich podstawie formułowano wnioski i propozycje wprowadzenia rozwiązań, a następnie monitorowano efekty podjętych działań. Mimo wdrożenia systemu monitoringu zużycia energii, nie wykorzystywano go w pełni w celu optymalizacji wydatków na energię elektryczną dla 20 PPE, w tym zasilanych w grupach taryfowych C1x i C2x.

Kontrola merytoryczna faktur VAT za usługi dystrybucji przeprowadzana była przez pracowników, którym zadania w tym zakresie powierzono w zakresach obowiązków. Nie zapewniono właściwej organizacji obiegu dokumentów księgowych (faktur VAT), co było przyczyną nieterminowego regulowania płatności z tytułu dystrybucji energii elektrycznej (42 na 74 faktury objęte badaniem) oraz skutkowało zaplaceniem odsetek w kwocie 64,67 zł. Stwierdzono również przypadki nierzetelnej kontroli merytorycznej faktur, które skutkowały poniesieniem przez Uniwersytet w 2019 r. wyższych opłat z tytułu stałej stawki sieciowej oraz przejściowej w kwocie ogółem 2,9 tys. zł netto. Przy zawieraniu umowy kompleksowej na czas określony

Uniwersytet prawidłowo oszacował wartość zamówienia oraz dokonał prawidłowo wyboru trybu udzielenia zamówień publicznych na dostawę energii czynnej.

OBSZAR

2. Podejmowanie działań w zakresie wprowadzenia oszczędności w kosztach energii elektrycznej

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w Uniwersytecie podejmowano szereg działań w zakresie ograniczenia zużycia oraz wprowadzenia oszczędności w kosztach energii elektrycznej. W szczególności, przeprowadzono weryfikację i ocenę zaleceń zawartych w opracowanych przez podmiot zewnętrzny analizach, o których mowa w pkt. 1.6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, a także zrealizowano w 2018 r. następujące zalecone przedsięwzięcia:

- zmieniono grupy taryfowe pięciu PPE z B21 na B23 oraz dopasowano moc zamówioną do rzeczywistego zapotrzebowania tych PPE – zgodnie z wnioskami zawartymi w „Sprawozdaniu z analizy warunków dostarczania energii elektrycznej czynnej i usług dystrybucji dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego” z 30 czerwca 2017 r.;
- zmieniono grupę taryfową z Gx na B23 PPE zasilającego m.in. zespół domów studenckich – stosownie do zaleceń zawartych w „Ocenie opłacalności zmiany grupy taryfowej dla Zespołu Domów Studenckich UG Gdańsk, ul. Polanki 64” z 15 sierpnia 2017 r.;
- dokonano zmiany:
 - a) grup taryfowych z C21 na C11 oraz dostosowano moc zamówioną – w przypadku trzech PPE;
 - b) mocy zamówionej (bez zmiany grupy taryfowej C21) – w przypadku trzech PPE;
 - c) grup taryfowych z C21 na C22b trzech PPE z jednoczesnym obniżeniem mocy zamówionej jednego PPE;(w związku z zaleceniami zawartymi w przeprowadzonej dla 13 PPE zasilanych w grupie taryfowej C2x „Analizie profili z liczników dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego zasilanych w grupie taryfowej C2x” z 15 sierpnia 2017 r.);
- zlikwidowano zasilanie rezerwowe dwóch PPE;
- zmieniono grupy taryfowe z C11 na C12a trzech PPE z jednoczesną zmianą mocy zamówionej dwóch PPE oraz dostosowano moc zamówioną jednego PPE (bez zmiany grupy taryfowej) – w wykonaniu wniosków zawartych w „Analizie profili z liczników dla obiektów Uniwersytetu Gdańskiego zasilanych w grupie taryfowej C1x” z 15 grudnia 2017 r.

Ponadto, na podstawie przeprowadzanych w ramach bieżącej działalności analiz w zakresie m.in.: zapotrzebowania na moc zamówioną oraz wysokości opłat z tytułu przekroczenia mocy w sześciu największych PPE zasilanych w grupie taryfowej B23, kształtowano wartości mocy zamówionych dla tych PPE, w celu ich dostosowania do potrzeb oraz ograniczenia ryzyka przekroczenia.

Prowadzone analizy danych zawartych w fakturach VAT za dystrybucję energii elektrycznej stanowiły podstawę do wnioskowania przez Centrum Inwestycji o wpisanie do planu remontów i inwestycji na dany rok propozycji przedsięwzięć i rozwiązań technicznych, przykładowo w celu zmniejszenia poboru energii biernej lub zużycia energii czynnej (co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego).

Uzyskane przez Uniwersytet oszczędności z tytułu zmiany:

- grupy taryfowej z B21 na B23 w dwóch wybranych PPE (nr 6943 i 9422) wyniosły w okresie od maja do grudnia 2019 r. łącznie 321,5 tys. zł netto (395,4 tys. zł brutto)³⁷;
- mocy zamówionej w czterech wybranych PPE (nr 5096, 0476, 7845 i 4038) wyniosły w okresie od kwietnia 2018 r. do grudnia 2019 r. łącznie 12,4 tys. zł netto (15,3 tys. zł brutto)³⁸;
- grupy taryfowej z C21 na C22b oraz mocy zamówionej w dwóch wybranych PPE (nr 6719 i 8105) wniosły w okresie od czerwca 2018 r. do grudnia 2019 r. łącznie 11,2 tys. zł netto (13,8 tys. zł brutto)³⁹.

Ponadto, w terminie określonym w art. 5 ust. 1b pkt 1 ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw⁴⁰ złożono dla wszystkich PPE oświadczenie odbiorcy końcowego energii elektrycznej, o którym mowa w ww. przepisie.

(akta kontroli str.402-703, 2040-2045, 2089-2090)

2.2. W celu zmniejszenia poboru energii biernej, w 2017 r. zamontowano falownikowy kompensator mocy dla PPE nr 7887, służący kompensacji energii biernej indukcyjnej oraz pojemnościowej. Wysokość wydatków poniesionych na tę inwestycję wynosiła 22,5 tys. zł, a rzeczywisty okres zwrotu 19 miesięcy.

Montaż kompensatora umożliwił w szczególności ograniczenie przekroczeń energii biernej pojemnościowej z 32.412 kvarh⁴¹ do 6 kvarh⁴² oraz wydatków z tym związanych odpowiednio z 16,3 tys. zł do 3,05 zł.

W wyniku przeprowadzonych analiz, w 2018 r. przedłożono do „Planu remontów i inwestycji w istniejących obiektach Uniwersytetu Gdańskiego” (dalej: „plan inwestycji”) na 2019 r. propozycje działań polegających m.in. na montażu urządzeń do kompensacji mocy biernej w PPE nr 3724 oraz 7845 (wartość przedsięwzięcia oszacowano łącznie na 25,0 tys. zł), a także rozbudowie systemu zarządzania zużyciem energii, w tym w budynkach zasilanych z PPE nr 6943 (wartość przedsięwzięcia oszacowano na 95,0 tys. zł), jednak, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, z uwagi na ograniczenia natury finansowej nie uzyskały one akceptacji.

W planie inwestycji na 2020 r. przewidziano m.in. przedsięwzięcia polegające na:

- połączeniu dwóch PPE (nr 6719 i 8331) i rozbudowie istniejącego falownikowego kompensatora mocy w celu zmniejszenia lub wyeliminowania energii biernej pojemnościowej; wartość przedsięwzięcia oszacowano na 18,0 tys. zł, a okres zwrotu nakładów na 17-18 miesięcy;
- montażu i uruchomieniu baterii kondensatorów wraz z instalacją oraz regulatorem mocy biernej w PPE nr 3724 w celu zmniejszenia lub wyeliminowania energii biernej indukcyjnej; szacunkowa wartość przedsięwzięcia – 17,0 tys. zł, okres zwrotu nakładów – 18 miesięcy;
- przygotowaniu instalacji elektrycznej, montażu i podłączeniu falownikowego kompensatora mocy w PPE nr 4038 w celu zmniejszenia lub wyeliminowania energii biernej pojemnościowej; szacunkowa wartość przedsięwzięcia – 11,0 tys. zł, okres zwrotu nakładów – 30 miesięcy;

³⁷ 287,9 tys. zł dla PPE nr 6943 i 42,6 tys. zł dla PPE nr 9422.

³⁸ Odpowiednio 0,5 tys. zł, 8,7 tys. zł, 2,8 tys. zł i 0,4 tys. zł.

³⁹ Odpowiednio 4,8 tys. zł i 6,7 tys. zł.

⁴⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 2538, ze zm.

⁴¹ Przed montażem kompensatora – dane za okres od sierpnia 2016 r. do września 2017 r.

⁴² Po montażu kompensatora – dane za okres od października 2017 r. do września 2018 r.

- rozbudowie systemu monitoringu zużycia energii zainstalowanego w 26 PPE (poprzez montaż urządzeń pomiarowych w 18 budynkach zasilanych ze zbiorczych PPE); szacunkowa wartość przedsięwzięcia – 145,4 tys. zł.
(akta kontroli str. 683-703, 1661-1695)

W okresie objętym kontrolą, opłaty za ponadumowny pobór energii biernej indukcyjnej wystąpiły w 36 fakturach VAT⁴³ dotyczących PPE nr 3724. Zgodnie z załącznikiem nr 5 do umowy nr ENGD/0150/OGD/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. opłata ta była naliczana przez OSD po przekroczeniu wartości maksymalnej, oznaczonej symbolem $tg\phi_0$, która wynosiła 0,2 w okresie rozliczeniowym⁴⁴. Dla pozostałych PPE umowa ta określała wartość współczynnika $tg\phi_0$ na poziomie 0,4. W taryfach OSD zatwierdzonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, co do zasady, wartość tego współczynnika przyjmowało się na poziomie 0,4⁴⁵. Uniwersytet nie podejmował żadnych działań mających na celu renegotjowanie powyższej umowy w zakresie zwiększenia wartości współczynnika mocy $tg\phi_0$ dla tego PPE.

(dowód: akta kontroli str. 61-119, 1649-1657, 2093-2097)

2.3. W wyniku przeprowadzonego przez NIK badania działań podejmowanych w celu ograniczenia opłat ponoszonych na zużycie energii biernej, którym objęto cztery dobrane celowo⁴⁶ PPE stwierdzono, że każde z nich w 2018 r. objęto systemem monitoringu zużycia energii. Ponadto, w latach 2017-2019 w przypadku PPE:

- nr 3724:
 - a) opłaty za ponadumowny pobór energii biernej indukcyjnej wynosiły łącznie 24,6 tys. zł⁴⁷, z tego w 2017 r. – 4,0 tys. zł, w 2018 r. – 10,2 tys. zł, w 2019 r. – 10,4 tys. zł, co stanowiło 26% opłat zależnych od zużycia energii elektrycznej, tj. opłaty sieciowej, jakościowej i kogeneracyjnej (12% w 2017 r., 34% w 2018 r. i 35% w 2019 r.) oraz 12% wartości netto opłat za dystrybucję energii elektrycznej (odpowiednio 6%, 14% i 14%);
 - b) wysokość opłat za zużycie energii biernej indukcyjnej wynosiła od 23,22 zł (za kwiecień 2017 r.) do 1,4 tys. zł (za październik 2019 r.); stanowiły one od 0,5% do 22% wartości netto faktur VAT z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej;
 - c) energia bierna związana była najprawdopodobniej, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, z pracą urządzeń przemysłowych i laboratoryjnych zainstalowanych w obiekcie i użytkowanych przez najemców pomieszczeń, a okresowe spadki i wzrosty jej poboru wynikały prawdopodobnie z częstotliwości załączania tych urządzeń, jednak mimo podejmowanych działań mających na celu pozyskanie informacji odnośnie rodzaju instalowanych w obiekcie urządzeń, nie udało się tego ustalić;
 - d) w celu wyeliminowania energii biernej indukcyjnej w przedmiotowym PPE przewidziano w planie inwestycji na 2020 r. zakup i montaż baterii kondensatorów wraz z instalacją oraz regulatorem mocy biernej⁴⁸;

⁴³ Po 12 dla każdego z badanych lat.

⁴⁴ Czyli za pobór energii biernej przekraczający 20% energii czynnej.

⁴⁵ W pkt 4.3.4. obowiązujących w latach 2017-2019 taryf OSD wskazywało m.in., że wartość współczynnika mocy przyjmowało się w wysokości $tg\phi_0=0,4$, chyba że indywidualne ekspertyzy uzasadniają wprowadzenie niższej wartości, jednak w żadnym przypadku wartość współczynnika mocy $tg\phi_0$ nie mogła być niższa niż wartość 0,2. Jeżeli współczynnik mocy $tg\phi_0$ nie zostałby określony w warunkach przyłączeniowych lub w umowie dla rozliczeń przyjmowałoby się wartość $tg\phi_0=0,4$.

⁴⁶ Jedno PPE, w którym pobór energii biernej indukcyjnej przekraczał 50% poboru energii czynnej oraz trzy PPE, w których pobór energii biernej pojemnościowej wynosił od dwóch do 12% poboru energii czynnej – na podstawie analizy danych z października 2019 r.

⁴⁷ Kwoty netto.

⁴⁸ Propozycję przedmiotowego przedsięwzięcia przedłożono również do planu inwestycji na 2019 r., co opisano w pkt 2.2 wystąpienia.

- nr 6943:
 - a) opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej wynosiły łącznie 98,7 tys. zł, z tego w 2017 r. – 58,6 tys. zł, w 2018 r. – 20,8 tys. zł, w 2019 r. – 19,3 tys. zł, co stanowiło 8% opłat zależnych od zużycia energii elektrycznej, tj. opłaty sieciowej, jakościowej i kogeneracyjnej (13% w 2017 r., 5% w 2018 r. i 6% w 2019 r.) oraz 4% wartości netto opłat za dystrybucję energii elektrycznej (odpowiednio 7%, 3% i 3%);
 - b) wysokość opłat za zużycie energii biernej pojemnościowej wynosiła od 0,3 tys. zł (za czerwiec 2019 r.) do 13,9 tys. zł (za sierpień 2017 r.); stanowiły one od 0,03% do 23% wartości netto faktur VAT;
 - c) Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że energia bierna pojemnościowa wynikała z pracy urządzeń laboratoryjnych oraz przemysłowych, załączanych w obiektach Uniwersytetu zasilanych z przedmiotowego PPE (siedem obiektów), a okresowe spadki i wzrosty jej poboru wynikały z częstotliwości załączania tych urządzeń przez pracowników; z uwagi na fakt, iż PPE zasilają kilka budynków, brak było możliwości określenia obiektów lub linii zasilających generujących energię bierną – tym samym wprowadzenia skutecznych rozwiązań technicznych w celu zmniejszenia jej wielkości i ograniczenia związanych z nią opłat. Wyjaśnił także, że w celu zrównoważenia mocy biernej indukcyjnej i pojemnościowej, podejmowane były działania polegające na przełączeniach sieciowych Sn 15 kV budynków zasilanych z PPE 6943 i 5243, co przyniosło oszczędność w kwocie 46,3 tys. zł⁴⁹;
 - d) rozbudowa systemu monitoringu zużycia energii przewidziana w planie inwestycji na 2020 r. ma dotyczyć również przedmiotowego PPE⁵⁰;
- nr 6719:
 - a) opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej wynosiły łącznie 30,0 tys. zł, z tego w 2017 r. – 9,9 tys. zł, w 2018 r. – 9,3 tys. zł, w 2019 r. – 10,8 tys. zł, co stanowiło 35% opłat zależnych od zużycia energii elektrycznej, tj. opłaty sieciowej, jakościowej i kogeneracyjnej (32% w 2017 r., 34% w 2018 r. i 40% w 2019 r.) oraz 17% wartości netto opłat za dystrybucję energii elektrycznej (odpowiednio 16%, 16% i 20%);
 - b) wysokość opłat za energię bierną pojemnościową wynosiła od 0,3 tys. zł (za luty 2018 r.) do 1,3 tys. zł (za sierpień 2018 r. i 2019 r.); stanowiły one od 6% do 34% wartości netto faktur VAT;
 - c) generowanie energii biernej pojemnościowej, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, związane było z pracą wielu urządzeń informatycznych oraz układów wentylacyjnych w obiekcie; po przeprowadzeniu w 2019 r. analizy pod kątem możliwości technicznych montażu falownikowego kompensatora mocy biernej przy układzie kontrolno-pomiarowym, w planie inwestycji na 2020 r. przewidziano przedsięwzięcie polegające na połączeniu dwóch PPE wraz z rozbudową istniejącego falownikowego kompensatora mocy;
- nr 5096:
 - a) opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej wynosiły łącznie 7,7 tys. zł, z tego w 2017 r. – 3,0 tys. zł, w 2018 r. – 2,6 tys. zł, w 2019 r. – 2,1 tys. zł, co stanowiło 17% opłat zależnych od zużycia energii elektrycznej, tj. opłaty sieciowej, jakościowej i kogeneracyjnej (21% w 2017 r., 17% w 2018 r. i 14% w 2019 r.) oraz 9% wartości netto opłat za dystrybucję energii elektrycznej (odpowiednio 10%, 9% i 8%);

⁴⁹ Zmniejszenie opłat za przekroczenie energii biernej z 72,1 tys. zł w 2017 r. do 25,7 tys. zł w 2018 r.

⁵⁰ Propozycja rozbudowy systemu przedłożona została również do planu inwestycji na 2019 r., co opisano w pkt 2.2 wystąpienia.

- b) wysokość opłat za energię bierną pojemnościową wynosiła od 0,02 tys. zł (za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r.) do 0,4 tys. zł (za sierpień 2017 r.); stanowiły one od 1% do 23% wartości netto faktur VAT;
- c) Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że energia bierna związana była prawdopodobnie z pracą urządzeń wentylacyjno-klimatyzacyjnych załączanych w budynkach zasilanych z przedmiotowego PPE, jednak, z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe, analiza doboru urządzeń do minimalizacji mocy biernej dla tego punktu była w trakcie przeprowadzania⁵¹.
(akta kontroli str. 1645-1657, 1661-1720)

W przypadku najmu powierzchni w obiektach Uniwersytetu zasilanych z ww. PPE, najemcy obciążani byli kosztami energii elektrycznej, w tym biernej, w cyklach miesięcznych, zgodnie z odczytami urządzeń pomiarowych, wg stawek ustalanych przez Centrum Inwestycji na podstawie taryf OSD obowiązujących w danym roku. Zasady ustalania stawek za media określone zostały w zarządzeniu Rektora w sprawie polityki cenowej Uniwersytetu⁵².

(akta kontroli str. 1721-1829)

Odnosząc się do przyczyn niezapewnienia Centrum Inwestycji danych niezbędnych do prawidłowej realizacji powierzonych zadań Rektor wyjaśnił m.in., że w celu pozyskania danych w zakresie sprzętu i wyposażenia, decyzją Kanclerza Uniwersytetu zostanie powołany zespół ds. przeprowadzenia inwentaryzacji urządzeń i wyposażenia sprzętowego używanego przez kontrahentów, zaś w przypadku jednostek wewnętrznych Uniwersytetu – zostaną one zobligowane do bieżącego informowania właściwej jednostki o zmianach w zakresie urządzeń i sprzętów zainstalowanych i planowanych do zakupu, mających wpływ na zużycie energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 1961-1965)

2.4. Na podstawie przekazanych NIK przez OSD danych profilowych (profil 60-minutowy) w zakresie energii elektrycznej czynnej pobranej, zarejestrowanych przez układy pomiarowo-rozliczeniowe za miesiąc październik 2019 r. dla czterech dobranych w sposób celowy PPE (nr 4038, 5096, 7665 i nr 8105)⁵³, NIK przeprowadziła badanie w zakresie zastosowania grup taryfowych ze zróżnicowaną stawką dystrybucyjnej opłaty sieciowej, uwzględniających zużycie energii elektrycznej w strefach czasowych. W wyniku badania stwierdzono w odniesieniu do:

- PPE nr 4038 oraz PPE nr 5096, funkcjonujących w grupie taryfowej C21, że:
 - a) zmiana ww. grupy C21 na grupę taryfową C2x, ze zróżnicowaną stawką opłaty dystrybucyjnej sieciowej, uwzględniającą zużycie energii elektrycznej w strefach czasowych, przyniosłaby korzyści finansowe w postaci niższych opłat dystrybucyjnych;
 - b) dla wyżej wskazanych PPE najniższa opłata dystrybucyjna sieciowa byłaby w grupie taryfowej C23, tj. o 0,2 tys. zł⁵⁴ (tj. 44%) niższa w stosunku do uiszczanej dla PPE nr 4038 oraz o 0,3 tys. zł⁵⁵ (tj. 43%) niższa w przypadku PPE nr 5096;
- PPE nr 7665 oraz PPE nr 8105, funkcjonujących w grupie taryfowej C22b, że:
 - a) zaistniała w 2018 r. zmiana grupy taryfowej z C21 na C22b była zasadna (w październiku 2019 r. opłata dystrybucyjna sieciowa była niższa w stosunku

⁵¹ Wg stanu na dzień udzielenia odpowiedzi, tj. 24 stycznia 2020 r.

⁵² Zarządzenie nr 70/R/17 Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie Zasad polityki cenowej Uniwersytetu Gdańskiego oraz trybu zbywania nieruchomości.

⁵³ Dane przekazane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁵⁴ 209,00 zł netto.

⁵⁵ 258,00 zł netto.

do wyliczonej dla grupy taryfowej C21 o 23% dla PPE nr 7665 i o 10% dla PPE nr 8105);

- b) optymalną grupą taryfową dla wyżej wskazanych PPE byłaby grupa C23, w której opłata dystrybucyjna sieciowa byłaby o 0,4 tys. zł⁵⁶ (tj. 15%) niższa w stosunku do uiszczanej w taryfie C 22b dla PPE nr 7665 oraz o 0,5 tys. zł⁵⁷ (tj. 16%) niższa w przypadku PPE nr 8105.

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił m.in., że w przypadku PPE nr 4038 i nr 5096, analizowano zasadność zmiany grupy taryfowej z C21 na C1x⁵⁸, jednak z uwagi na planowane i realizowane w latach 2017-2019 inwestycje i remonty dotyczące tych PPE nie dokonano zmiany grup taryfowych, natomiast zmniejszono moc zamówioną (z 50 kW do 40 kW). Wskazał, że ponowna analiza w zakresie doboru grupy taryfowej zostanie przeprowadzona po zakończeniu inwestycji.

Odnosząc się do PPE nr 7665 i nr 8105 wyjaśnił m.in., że w 2018 r. – w wyniku analiz przeprowadzonych w 2017 r. przez podmiot zewnętrzny (opisanych w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego) na podstawie pozyskanych na ich potrzeby danych profilowych, przeprowadzono zmianę grupy taryfowej dla obu PPE z C21 na C22b – wskazaną wówczas jako optymalną (z pozostawieniem mocy zamówionej bez zmian).

Wyjaśnił ponadto, że nie analizowano w trybie ciągłym możliwości zastosowania odpowiednich grup taryfowych ze zróżnicowaną stawką opłaty dystrybucyjnej sieciowej, uwzględniających zużycie energii w strefach czasowych, z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe, w tym brak specjalisty ds. optymalizacji kosztów związanych ze zużyciem energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 1880-1850)

2.5. W okresie objętym kontrolą w przypadku trzech PPE dokonano zmiany grupy taryfowej z C21 na C11. Wraz ze zmianą grupy taryfowej zmieniono (zredukowano) moc zamówioną (w dwóch PPE z 40 kW na odpowiednio 19 kW i 20 kW, w jednym PPE z 50 kW na 30 kW) oraz wartości zabezpieczeń przedlicznikowych (w dwóch PPE z 63 A na 32 A, w jednym z 80 A na 50 A).

Zmiana grup taryfowych, w których zasilane były przedmiotowe PPE, przyniosła w 2018 r. około 40% oszczędności (w kwocie 20,1 tys. zł netto⁵⁹).

(akta kontroli str. 1851-1858)

2.6. Przeprowadzonym przez NIK badaniem w zakresie dostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb PPE (maksymalnej mocy pobranej), objęto pięć dobranych celowo PPE. W jego wyniku stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą Uniwersytet dokonywał zmiany mocy zamówionych dla objętych badaniem PPE:

- nr 5096, 0476, 7845 i 4038 – w marcu 2018 r. na 2018 r. w stałej ilości 40 kW w ciągu roku;
- nr 9422 – dla poszczególnych okresów rozliczeniowych (miesiące) w lipcu 2017 r. ze skutkiem od sierpnia 2017 r., we wrześniu 2017 r. ze skutkiem na 2018 r. oraz we wrześniu 2019 r. ze skutkiem na 2020 r. Oszczędności z tego tytułu w 2018 r. i 2019 r. wyniosły 21,3 tys. zł netto (26,2 tys. zł brutto)⁶⁰, a wartość mocy umownej zmniejszyła się o 800 kW w każdym roku.

Analiza mocy umownej i maksymalnej mocy pobranej, zarejestrowanej przez liczniki rozliczeniowe oraz wykazanej w 180 fakturach za świadczenie usług dystrybucji za

⁵⁶ 370,00 zł netto.

⁵⁷ 501,00 zł netto.

⁵⁸ Ze względu na osiągnięcie przez nie maksymalnej mocy odpowiednio P=35 kW i P=30 kW; analizy przeprowadzone zostały w 2017 r. przez podmiot zewnętrzny.

⁵⁹ 24,7 tys. zł brutto.

⁶⁰ Do wyliczenia wartości oszczędności przyjęto średnią cenę stawki opłaty dystrybucyjnej wynikającą z faktur, tj. 12,57 zł/kW w 2018 r. i 14,08 zł/kW w 2019 r.

okres od stycznia 2017 r. do grudnia 2019 r. dla ww. PPE, wykazała m.in., że w przypadku PPE:

- a) nr 9422 – moc umowna w 2017 r. wynosiła od 300 kW do 500 kW, w pozostałych latach od 200 kW do 400 kW; maksymalna moc pobrana wynosiła od 121,4 kW (w sierpniu 2019 r.) do 303,6 kW (w grudniu 2017 r.) i stanowiła od 43,9% do 108,4% mocy zamówionej. Opłata stała dystrybucyjna⁶¹ wyniosła łącznie 159,9 tys. zł netto⁶² (196,7 tys. zł brutto);
- b) nr 5096 – moc umowna w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2017 r. i 2018 r. wynosiła od 40 kW do 50 kW, w 2019 r. była stała i wynosiła 40 kW; maksymalna moc pobrana wynosiła od 8,8 kW (w sierpniu 2017 r.) do 51,1 kW (w styczniu 2017 r.) i stanowiła od 22,1% do 102,2% mocy zamówionej. Opłata stała dystrybucyjna wyniosła 30,8 tys. zł netto⁶³ (37,9 tys. zł brutto);
- c) nr 0476 – moc umowna w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2017 r. i 2018 r. wynosiła od 40 kW do 60 kW, w 2019 r. była stała i wynosiła 40 kW; maksymalna moc pobrana wynosiła od 3,8 kW (w listopadzie 2019 r.) do 30,8 kW (w maju 2019 r.) i stanowiła od 7% do 77% mocy zamówionej. Opłata stała dystrybucyjna wyniosła 35,4 tys. zł netto⁶⁴ (43,6 tys. zł brutto);
- d) nr 4038 – moc umowna w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2017 r. i 2018 r. wynosiła od 40 kW do 50 kW, w 2019 r. była stała i wynosiła 40 kW; maksymalna moc pobrana wynosiła od 8,8 kW (w sierpniu 2019 r.) do 28,5 kW (w styczniu 2017 r.) i stanowiła od 22% do 57% mocy zamówionej. Opłata stała dystrybucyjna wyniosła 30,3 tys. zł netto⁶⁵ (37,3 tys. zł brutto);
- e) nr 7845 – moc umowna w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2017 r. i 2018 r. wynosiła od 40 kW do 50 kW, w 2019 r. była stała i wynosiła 40 kW; maksymalna moc pobrana wynosiła od 7,8 kW (w październiku 2019 r.) do 28,4 kW (w maju 2017 r.) i stanowiła od 19,5% do 68,5% mocy zamówionej. Opłata stała dystrybucyjna wyniosła 32,0 tys. zł netto⁶⁶ (39,4 tys. zł brutto).

NIK przeprowadziła symulację i analizę dostosowania mocy zamówionej do rzeczywistych potrzeb (maksymalnej mocy pobranej) ww. PPE z punktu widzenia możliwych do uzyskania oszczędności w kosztach opłaty stałej dystrybucyjnej, przyjmując następujące założenia:

- a) analizą objęto dane z lat 2017-2019, porównując moc umowną do rzeczywistego poboru mocy w poszczególnych okresach rozliczeniowych (miesiącach) każdego roku;
- b) do wyliczenia skorygowanej mocy umownej (wartości mocy umownej, która byłaby wystarczająca dla potrzeb PPE), uwzględniając zakres dopuszczalnej dla PPE przez OSD mocy umownej, wykorzystano dane z poprzednich okresów, powiększone o 25% rezerwę mocy, wg następujących zasad:
 - w 2018 r. – dane z poszczególnych okresów rozliczeniowych 2017 r.;
 - w 2019 r. – większą z dwóch wartości poboru mocy w analogicznych okresach 2017 r. i 2018 r.;
 - w 2020 r. – największą z trzech wartości poboru mocy w analogicznych okresach 2017 r., 2018 r. i 2019 r.

⁶¹ Opłata dystrybucyjna stanowi iloczyn wartości mocy umownej i składnika stałego stawki sieciowej.

⁶² W 2017 r. – 56,3 tys. zł netto (69,3 tys. zł brutto), w 2018 r. – 48,8 tys. zł netto (60,1 tys. zł brutto) i w 2019 r. – 54,7 tys. zł netto (67,3 tys. zł brutto).

⁶³ W 2017 r. – 10,3 tys. zł netto (12,7 tys. zł brutto), w 2018 r. – 10,1 tys. zł netto (12,4 tys. zł brutto) i w 2019 r. – 10,4 tys. zł netto (12,8 tys. zł brutto).

⁶⁴ W 2017 r. – 13,8 tys. zł netto (17,0 tys. zł brutto), w 2018 r. – 11,0 tys. zł netto (13,5 tys. zł brutto) i w 2019 r. – 10,7 tys. zł netto (13,1 tys. zł brutto).

⁶⁵ W 2017 r. – 10,1 tys. zł netto (12,4 tys. zł brutto), w 2018 r. – 9,9 tys. zł netto (12,2 tys. zł brutto) i w 2019 r. – 10,2 tys. zł netto (12,5 tys. zł brutto).

⁶⁶ W 2017 r. – 11,5 tys. zł netto (14,1 tys. zł brutto), w 2018 r. – 10,4 tys. zł netto (12,8 tys. zł brutto) i w 2019 r. – 10,1 tys. zł netto (12,4 tys. zł brutto).

W latach 2018-2019 moc umowna była prawidłowo oszacowana w przypadku PPE nr 9422 i 5096.

Po skorygowaniu mocy umownej wg ww. zasad, otrzymano następujące dane:

- a) w przypadku PPE nr 0476 skorygowana moc zamówiona wyniosła w 2018 r. od 19 kW (styczeń-marzec, czerwiec, październik-grudzień) do 37 kW (sierpień), w 2019 r. i 2020 r. wyniosła od 19 kW (styczeń-marzec, listopad-grudzień do 39 kW (maj). Skorygowana opłata stała dystrybucyjna wyniosła łącznie 11,97 tys. zł netto⁶⁷ i była niższa od opłaty faktycznie uiszczonej o 9,7 tys. zł;
- b) w przypadku PPE nr 4038 skorygowana moc zamówiona wyniosła w 2018 r. od 16 kW (kwiecień i wrzesień) do 36 kW (styczeń), w 2019 r. i 2020 r. – od 17 kW (sierpień-wrzesień) do 36 kW (styczeń). Skorygowana opłata stała dystrybucyjna wyniosła łącznie 10,5 tys. zł netto⁶⁸ i była niższa od opłaty faktycznie uiszczonej o 9,7 tys. zł;
- c) w przypadku PPE nr 7845 skorygowana moc zamówiona wyniosła w 2018 r. od 26 kW (wrzesień-październik) do 36 kW (maj), w 2019 r. i 2020 r. – od 27 kW (wrzesień) do 36 kW (maj). Skorygowana opłata stała dystrybucyjna wyniosła łącznie 14,6 tys. zł netto⁶⁹ i była niższa od faktycznie uiszczonej o 5,9 tys. zł.

W zakresie przyczyn niedostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb poszczególnych ww. PPE nr 0476, 4038 i 7845, Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił m.in., że w przypadku PPE nr 4038 i nr 0476, z uwagi na rodzaj i specyfikę zainstalowanych urządzeń oraz planowane i realizowane w latach 2017-2019 inwestycje i remonty obiektów zasilanych z przedmiotowych PPE, po ukończeniu których przewidywano konieczność zwiększenia mocy zamówionych, utrzymywano moc umowną na poziomie 40 kW:

- w przypadku PPE 4038 – propozycje wykonania kapitalnego remontu czasowo wyłączanego z eksploatacji budynku „B” przedkładano m.in. do planów inwestycji na 2017 r. i 2018 r., natomiast w planie inwestycji na 2020 r. przewidziano m.in. opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla tego budynku oraz przygotowanie instalacji elektrycznej wraz z montażem i podłączeniem istniejącego falownikowego kompensatora mocy; moc umowna ustalona została na poziomie zabezpieczającym potrzeby zainstalowanych urządzeń (np. bazy kontenerowej⁷⁰, klimatyzatorów, infrastruktury dydaktycznej stacji biologicznej – laboratoriów);
- w odniesieniu do PPE 0476 – w planie na 2018 r. przewidziano m.in. remont poszycia dachowego, w planie inwestycji na 2019 r. m.in. wykonanie orzeczenia technicznego i projektu przebudowy pawilonu ośrodka wypoczynkowego, a w planie na 2020 r. jego remont i przebudowę.

W przypadku PPE nr 7845 utrzymywano moc zamówioną w szczególności na poziomie zabezpieczającym potrzeby najemcy lokalu tj. 40 kW.

(akta kontroli str. 1859-1960)

2.7. W okresie objętym kontrolą, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, pięć obiektów Uniwersytetu było objętych zasilaniem dwustronnym z sieci elektroenergetycznej, tj. budynki: Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki (PPE 6943), Wydziału Biologii (PPE 5243), Biblioteki Ekonomicznej (PPE 8452), Rektoratu (PPE 4792) i rezerwa zasilania DS. 6 (PPE 8484), przy czym tryb pracy dwóch pierwszych obejmował zasilanie podstawowe i rezerwowe, a pozostałych – tylko rezerwowe.

⁶⁷ 5,95 tys. zł netto (7,3 tys. zł brutto) w 2018 r. i 6,0 tys. zł netto (7,4 tys. zł brutto) w 2019 r.

⁶⁸ 5,1 tys. zł netto (6,2 tys. zł brutto) w 2018 r. i 5,4 tys. zł netto (6,7 tys. zł brutto) w 2019 r.

⁶⁹ 7,3 tys. zł netto (8,9 tys. zł brutto) w 2018 r. i 7,4 tys. zł netto (9,1 tys. zł brutto) w 2019 r.

⁷⁰ Która w momencie załączenia ogrzewania elektrycznego pobierała moc w wysokości P=15,28 kW.

Koszty dystrybucji energii elektrycznej do powyższych obiektów nie były rozliczane z zastosowaniem sumatora mocy. Dla PPE 6943 i 5243 OSD nie wyraził zgody na zastosowanie sumatora wirtualnego, gdyż zasilanie po stronie średniej doprowadzone było do dwóch różnych budynków. W odniesieniu do pozostałych trzech PPE utworzenie sumatorów, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji, nie było możliwe ze względów technicznych.

Z informacji uzyskanych od OSD wynikało, że minimalna moc, jaka mogła być zamówiona dla zasilania rezerwowego, ze względu na własności metrologiczne układu pomiarowo-rozliczeniowego, wynosiła 181 kW dla PPE 6943 i 5243, 13 kW dla PPE 8452, 20,5 kW dla PPE 4792 i 19 kW dla PPE 8484⁷¹.

Dla PPE pracujących tylko w trybie zasilania rezerwowego moc umowna w latach 2017-2019 wynosiła: 50 kW dla PPE 8452, 20,1 kW dla PPE 4792 i 65 kW dla PPE 8484, zaś faktyczne zużycie nie przekroczyło 1 kW rocznie.

Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Centrum Inwestycji wynikało, że różnice między mocą zamówioną, a faktycznie zużytą w PPE nr 6943 i 5243 wynikały z faktu, iż z ww. przyłączy zasilanych było odpowiednio osiem i trzy budynki, które pełniły funkcje naukowo-dydaktyczne oraz laboratoryjne, w związku z czym dysponowały odpowiednią aparaturą badawczą. Wyjaśnił, że moc zamawiana była co do zasady raz w roku na kolejny rok – na podstawie analizy z roku poprzedniego, z uwzględnieniem ewentualnych zmian.

W odniesieniu do pozostałych PPE wyjaśnił, że różnice te wynikają z faktu, że przyłącza pełnią funkcję zasilania rezerwowego, a trudno jest oszacować ile urządzeń będzie pracowało w zasilanych przez te PPE budynkach w czasie zaniku zasilania, bowiem zużycie mocy uzależnione jest od aktualnego obciążenia budynków.

(akta kontroli str. 1661-1684, 1966-1989)

2.8. W Uniwersytecie nie prowadzono analiz i nie uwzględniano możliwości wzrostu kosztów ponoszonych na energię bierną przed planowanymi zmianami w infrastrukturze budynków m.in.: wymianą oświetlenia i wprowadzeniem nowych urządzeń.

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że nie prowadzi się przedmiotowych analiz z uwagi na fakt, że żaden z producentów asortymentu elektrycznego bądź urządzeń nie podaje informacji związanej z energią bierną pobraną oraz oddaną. Wyjaśnił również, że brak jest możliwości przewidzenia, jak będzie zachowywało się urządzenie bądź źródło światła (pod kątem energii biernej) w danym budynku, ponieważ na energię bierną wpływ ma wiele czynników takich, jak ilość pracujących odbiorników o charakterze pojemnościowym oraz indukcyjnym w danym czasie, obciążenie budynku i warunki atmosferyczne (np. centrale wentylacyjne oraz klimatyzacyjne posiadające termostaty oraz czujniki temperatury zainstalowane w różnych miejscach danego budynku czy urządzenia, wpływające na pobór mocy, energii czynnej i biernej). Wyjaśnił, że w jego ocenie analiza związana z energią bierną powinna odbywać się na zasadzie długotrwałej obserwacji danego budynku (po montażu danego urządzenia czy wymianie oświetlenia) w celu dobrania odpowiedniego źródła kompensacji.

(akta kontroli str. 2091-2093)

⁷¹ Ten PPE rozliczany był w grupie taryfowej G11, w której nie było obciążenia z tytułu mocy umownej (brak składnika stałego stawki sieciowej).

2.9. W 2016 r. w Uniwersytecie powołany został⁷² Zespół, do zadań którego należało opracowanie koncepcji poprawy efektywności energetycznej. Projekt „Programu efektywnego zarządzania energią oraz oszczędnego gospodarowania mediami związanymi z utrzymaniem i eksploatacją obiektów infrastruktury w Uniwersytecie Gdańskim” przedłożony został Kanclerzowi Uniwersytetu 31 sierpnia 2016 r., jednak od tego czasu nie został wdrożony. W 2019 r., w związku z ustaleniami przeprowadzonego audytu wewnętrznego, opisanego w pkt 1.13 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przystąpiono do aktualizacji założeń przedmiotowego programu.

W 2017 r. wprowadzono obowiązek realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, polegających na wprowadzaniu zmian i usprawnień w obiektach Uniwersytetu, urządzeniach technicznych i w instalacjach, w wyniku których uzyskuje się oszczędność energii⁷³. Podjęte w okresie objętym kontrolą działania w celu poprawy efektywności energetycznej obejmowały m.in.:

- instalację i wdrożenie systemu zarządzania budynkiem dla budynku Biblioteki Głównej, w ramach którego zintegrowano 13 central wentylacyjnych, 114 jednostek wewnętrznych klimatyzacji i dziesięć jednostek zewnętrznych oraz węzeł cieplny;
- wdrożenie systemu monitoringu zużycia energii dla 26 PPE;
- montaż falownikowego aktywnego filtra harmonicznego w budynku Łącznik Wydziału Zarządzania – miesięczne oszczędności związane z ograniczeniem opłat za energię bierną pojemnościową oszacowano na 1,5 tys. zł;
- budowę nowego przyłącza niskiego napięcia dla potrzeb zasilania Magazynu Książek z likwidacją stacji transformatorowej – oszczędności związane z uniknięciem kosztów remontu stacji oszacowano na kwotę 150,0 tys. zł zaś kosztów miesięcznego utrzymania stacji – na kwotę 2,0 tys. zł;
- zmniejszenie o 26% mocy zamówionych na pięciu głównych stacjach transformatorowych SN⁷⁴ (uzyskane w 2017 r. (wrzesień-grudzień) oszczędności wynosiły 110 tys. zł) oraz na ujęciach NN⁷⁵ – oszczędności na 2018 r. oszacowano na łączną kwotę 430 tys. zł;
- zmianę grup taryfowych dla sześciu głównych stacji SN z B21 na B23 oraz na ujęciach NN z C21 i C11 – oszczędności oszacowano na poziomie 670 tys. zł i 34 tys. zł (za 2018 r.);
- sukcesywną wymianę oświetlenia na energooszczędne i typu LED oraz montaż czujników ruchu w miejsce stałych punktów świetlnych;
- wprowadzenie do opisów przedmiotu zamówienia na sukcesywne dostawy komputerów m.in. wymagań dotyczących maksymalnego poboru mocy;
- wymianę i modernizację komputerów w administracji centralnej Uniwersytetu na sprzęt charakteryzujący się mniejszym zużyciem energii;
- konfigurację komputerów pracujących w domenie administracji centralnej w taki sposób, by po 15 minutach bezczynności włączał się wygaszacz ekranu oraz urządzeń wielofunkcyjnych w taki sposób, by po 30 minutach bezczynności przechodziły w tryb oszczędności, a w godz. 18.00-5.30 w tryb pełnego uśpienia;
- wyłączanie zbędnego oświetlenia w pomieszczeniach, klatkach schodowych i ciągach komunikacyjnych w celu dostosowywania ilości zużycia energii elektrycznej do godzin funkcjonowania budynków;

⁷² Zarządzenie nr 8/K/16 Kanclerza Uniwersytetu Gdańskiego w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania „Programu efektywnego zarządzania energią oraz oszczędnego gospodarowania mediami związanymi z utrzymaniem i eksploatacją obiektów infrastruktury w Uniwersytecie Gdańskim”.

⁷³ Zarządzenie nr 3/K/2017 Kanclerza Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie efektywności energetycznej Uniwersytetu Gdańskiego.

⁷⁴ Sieć średniego napięcia.

⁷⁵ Niskie napięcie.

- instruowanie pracowników odnośnie zasad oszczędnego zużywania energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 1990-2088)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przeprowadzonym w Uniwersytecie rozeznaniem w zakresie możliwości zastosowania odpowiedniej grupy taryfowej, uwzględniającej zużycie energii elektrycznej w strefach czasowych dla poszczególnych PPE, nie objęto w latach 2018-2019 PPE nr 7665 i nr 8105. Analiza w zakresie dostosowania grup taryfowych dla ww. PPE została przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny w 2017 r.⁷⁶ i na jej podstawie dokonano w marcu 2018 r. zmiany grupy taryfowej z C21 na C22b. Pomimo objęcia ww. PPE w 2018 r. systemem monitoringu zużycia energii, po dokonaniu zmiany grupy taryfowej takiego rozeznania w odniesieniu do nich nie przeprowadzano.

Tymczasem przeprowadzona przez NIK analiza danych profilowych zarejestrowanych przez układy pomiarowo-rozliczeniowe ww. PPE wykazała różnice pomiędzy wysokością ponoszonej opłaty sieciowej z zastosowaniem dwóch stref czasowych (składnik zmienny opłaty sieciowej w dzień i w nocy w grupie taryfowej C22b) oraz trzech stref czasowych (składnik zmienny opłaty sieciowej w szczycie przedpołudniowym, popołudniowym, w pozostałych godzinach doby w grupie taryfowej C23). Skutkowało to poniesieniem za październik 2019 r. opłaty sieciowej za dystrybucję energii elektrycznej (uzależnionej od ilości zużytej energii elektrycznej) dla:

- PPE nr 7665 w kwocie 2,8 tys. zł netto (3,5 tys. zł brutto), podczas gdy w przypadku zastosowania grupy taryfowej C23, opłaty te mogłyby wynieść 2,5 tys. zł netto (3,0 tys. zł brutto), tj. być o 15% niższe;
- PPE nr 8105 w kwocie 3,6 tys. zł netto (4,4 tys. zł brutto), podczas gdy w przypadku zastosowania grupy taryfowej C23, opłaty te mogłyby wynieść 3,1 tys. zł netto (3,8 tys. zł brutto), tj. być o 16% niższe.

Przyczyną powyższego, jak wynikało z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Centrum Inwestycji, był brak możliwości analizowania w trybie ciągłym zastosowania odpowiednich grup taryfowych dla wszystkich posiadanych PPE, wynikający z ograniczonych zasobów kadrowych, w tym braku specjalisty ds. optymalizacji kosztów związanych ze zużyciem energii elektrycznej. W konsekwencji skupiono się na analizie największych PPE zasilanych w grupie taryfowej B23.

Odnosząc się przyczyn niezapewnienia Centrum Inwestycji zasobów niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań Rektor wyjaśnił m.in., że w celu zapewnienia szerszej obsługi w zakresie planowania i analizy zużycia mediów przeprowadzono rozeznanie rynku pod kątem zatrudnienia specjalisty w tej dziedzinie. W wyniku analizy zgłoszonych ofert oceniono, że koszt jego zatrudnienia – rzędu 159,0 tys. zł/rok, znacznie wykraczał poza aktualne stawki wynagrodzeń przewidziane na stanowiska pracy dedykowane do tego typu zadań w Uniwersytecie. W związku z powyższym przeprowadzono reorganizację zakresu obowiązków pracowników i zadań jednostek, które zajmują się rozliczeniami i monitorowaniem zużycia mediów – w efekcie tych działań w 2020 r. utworzona zostanie nowa jednostka ds. eksploatacji i rozliczeń mediów.

(akta kontroli str.1832, pliki 001-010, 1834-1850, 1961-1965)

⁷⁶ Na podstawie danych profilowych za okres od stycznia 2015 r. do czerwca 2017 r.

W ocenie NIK powyższe argumenty nie usprawiedliwiają braku rozeznania w zakresie możliwości zastosowania dla ww. PPE odpowiedniej grupy taryfowej, uwzględniającej zużycie energii elektrycznej w strefach czasowych, szczególnie, że zostały one objęte systemem monitoringu zużycia energii.

2. Nie podjęto działań mających na celu renegotjowanie umowy o świadczenie usług dystrybucji nr RNGD/0150/OGD/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. w zakresie zwiększenia współczynnika $\text{tg}\varphi_0$ z 0,2 do 0,4 dla PPE nr 3724, co skutkowało niegospodarnym wydatkowaniem przez Uniwersytet środków na energię elektryczną i poniesieniem przez Uniwersytet w latach 2017-2019 wyższej opłaty za energię bierną indukcyjną w kwocie ogółem 14,8 tys. zł netto⁷⁷ (17,4 tys. zł brutto).

(dowód: akta kontroli str. 61-119, 2093-2097)

Zastępca Dyrektora Centrum Inwestycji wyjaśnił, że z uwagi na fakt, że Uniwersytet nie dokonywał zmian sposobu użytkowania obiektów związanych z powyższym PPE od dnia zawarcia umowy, warunki związane ze współczynnikiem mocy nie były renegotjowane. Ponadto wskazał, że w 2020 r. Uniwersytet planuje przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji urządzeń zainstalowanych w budynkach związanych z tym PPE i po otrzymaniu danych przeanalizuje otrzymane informacje – jeżeli wyniki potwierdzą opłacalność zmiany Uniwersytet wystąpi do OSD z wnioskiem o zwiększenie współczynnika mocy $\text{tg}\varphi_0$ z 0,2 na 0,4.

(dowód: akta kontroli str. 1522-1525)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą podejmowano działania organizacyjne i techniczne w kierunku wprowadzenia oszczędności w wydatkach z tytułu energii elektrycznej. W szczególności wprowadzono obowiązek realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, wdrożono i zaplanowano rozbudowę systemu monitoringu zużycia energii, planowano i realizowano skuteczne działania w celu ograniczenia opłat ponoszonych na energię bierną indukcyjną i pojemnościową. Stwierdzono, że w latach 2018-2019, w odniesieniu do dwóch PPE nie analizowano możliwości zastosowania odpowiednich grup taryfowych ze zróżnicowaną stawką dystrybucyjnej opłaty sieciowej, uwzględniających zużycie energii elektrycznej w strefach czasowych. Ponadto nie podjęto żadnych działań mających na celu obniżenie opłat za pobór energii biernej indukcyjnej w jedynym PPE, poprzez zmianę umownego współczynnika mocy $\text{tg}\varphi_0$.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Prowadzenie analiz, w tym z wykorzystaniem systemu monitoringu zużycia energii, w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej oraz oszczędności z tytułu ponoszonych opłat na jej dystrybucję, w tym pod kątem dostosowania mocy umownej do faktycznego zapotrzebowania oraz doboru odpowiedniej grupy taryfowej, również w odniesieniu do PPE zasilanych w grupach taryfowych C1x i C2x.
2. Podjęcie działań mających na celu ograniczenie ryzyka nieterminowego regulowania płatności z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej.
3. Rozważenie podjęcia działań w kierunku renegotjowania warunków umowy o świadczenie usług dystrybucji nr RNGD/0150/OGD/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. w zakresie zwiększenia współczynnika $\text{tg}\varphi_0$ z 0,2 do 0,4 dla PPE nr 3724.

⁷⁷ Z czego w 2017 r. – 2,7 tys. zł, w 2018 r. – 6,1 tys. zł i w 2019 r. 6,0 tys. zł.

4. Zapewnienie rzetelnej kontroli merytorycznej faktur VAT z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

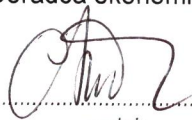
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 13 marca 2020 r.

Kontrolerzy
Anna Dąbrowska
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Jacek Polak
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Milena Szymańska
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

2 up.

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
podpis